

Východiská plánu činnosti Výboru pre deti a mládež

Situačný kontext:

Zriadením Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a jej odborných orgánov pre špecializované oblasti (výbory), došlo k vytvoreniu vnútorne harmonizovaného a koordinovaného systému orgánov, ktoré svojou činnosťou a vzájomnou kooperáciou, osobitne v prierezových oblastiach, majú reálny potenciál prispieť k posilneniu agendy ľudských práv, a to nielen v oblasti tvorby štandardov, ale aj v oblasti ich zavádzania do praxe.

Osobitné postavenie v kontexte tvorby štandardov a implementácie práv detí a mládeže, má Výbor pre deti a mládež, ktorého základné ciele činnosti smerujú k splneniu záväzkov Slovenskej republiky pri implementácii práv dieťaťa ustanovených Dohovorom o právach dieťaťa, vrátane jeho opčných protokolov. Súbežne s napĺňaním tohto cieľa má Výbor pre deti a mládež zabezpečiť, aby najlepšie záujmy dieťaťa boli prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými subjektmi, pričom má utvárať podmienky pre zavádzanie a udržanie takých postupov a mechanizmov, ktoré umožnia participáciu detí a mládeže pri tvorbe politík a opatrení, ktoré sa ich týkajú.

Pri svojej činnosti sa výbor riadi najmä princípmi najlepšieho záujmu dieťaťa, nediskriminácie a participácie detí a mládeže.

Okrem Výboru pre deti a mládež je pre celkový kontext fungovania výboru potrebné zohľadniť predmet činnosti a aktivity ďalších výborov rady, osobitne napr. Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania, Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím, Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny. Výbor pre deti a mládež pri svojej činnosti spolupracuje a koordinuje svoju činnosť s ostatnými výbormi a pracovnými skupinami rady.

Zriadením Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a ukončením transformačného procesu súvisiaceho s kreovaním niektorých jej odborných orgánov (výborov), došlo naplneniu jedného z prioritných odporúčaní Výboru OSN pre práva dieťaťa – inštitucionalizácii koordinácie politík na ochranu práv dieťaťa.

Obsahové východiská:

Podľa ustanovenia čl. 2 ods. 3 štatútu,

Výbor pre deti a mládež plní úlohy v súlade s plánom práce rady a podľa schváleného plánu činnosti, ktorý vyplýva z plánu práce vlády Slovenskej republiky a plánu legislatívnych úloh vlády, pričom sleduje a zohľadňuje odporúčania odborných orgánov a inštitúcií Európskej únie, Rady Európy, Organizácie spojených národov a ďalších medzinárodných orgánov, organizácií a inštitúcií v oblasti detí a mládeže.

Okrem vyššie uvedených obsahových východísk, plán činnosti výboru by mal nadviazať na doterajšie aktivity realizované Výborom ministrov pre deti, resp. jeho Sekretariátom, pričom s ohľadom na rozšírenie pôsobnosti, by mal zohľadniť aj aktivity medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorej činnosť vyplýva z dokumentu „Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013“.

Východiská vnútornej štruktúry plánu činnosti výboru:

Úloha Výboru pre deti a mládež je kľúčová v kontexte reálneho obsahového naplnenia zámeru dobudovať ucelený a efektívny systém účinnej ochrany práv a záujmov detí v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa, ako i vzájomného prepojenia a koordinácie s agendou mládeže.

Nakoľko činnosť Výboru pre deti a mládež presahuje rámec účasti na legislatívnom procese a koncepcnej činnosti vlády Slovenskej republiky, okrem iného tým, že výbor podnecuje výskumnú činnosť, rozširovanie a efektívnu výmenu informácií, ako i tvorbu indikátorov a rozširovanie zdrojov štatistických informácií v oblasti práv detí a mládeže, vrátane účasti na vypracovaní návrhov správ pre kontrolné mechanizmy medzinárodných zmlúv o ľudských právach, plán činnosti výboru by mal zohľadňovať aj tieto aspekty a činnosť výboru v ďalšom období primerane vnútorne systematizovať.

Zohľadňujúc vyššie uvedené, predkladaný materiál navrhuje vnútorný chod výboru systematizovať do „tematických oblastí“, ktoré vychádzajú zo Špecifických pokynov pre formu a obsah pravidelných správ predkladaných zmluvnými štátmi [Dohovoru o právach dieťaťa] podľa čl. 44 ods. 1 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa, a súčasne zodpovedajú (principiálne) vnútornému členeniu Národného akčného plánu pre deti na roky 2009-2012, nasledovne:

- občianske práva a slobody
- rodinné prostredie a náhradná starostlivosť
- základná zdravotná starostlivosť a sociálne zabezpečenie
- vzdelanie, voľný čas a kultúrne aktivity
- osobitné ochranné opatrenia

Uvedené vnútorné členenie agendy výboru (bez zásahu do organizačnej štruktúry výboru) by sprehľadnilo a zefektívnilo identifikáciu oblastí, na ktoré je potrebné činnosť Výboru v danom období zamerať. V dlhodobom výhľade by navrhované členenie umožnilo Výboru pre deti a mládež sledovať vecný pokrok v jednotlivých oblastiach a súčasne jasne identifikovať prínos výboru v tej ktorej oblasti.

V záujme flexibility Výboru pre deti a mládež sa navrhuje plán činnosti výboru formulovať ako otvorený dokument a plnenie úloh vnútorne časovo ohraničiť štvrtročnými obdobiami.